

SUDSKA PRAKSA

UDK:343.232

Primljeno: listopad 2018.

MILAN GRŽIN*, ANTE MARIĆ**

Navijački korteo s aspekta javnog okupljanja

Sažetak

U praksi prekršajnih sudova koji su postupali u povodu prijave protiv organizatora i/ili voditelja kortea zbog prekršaja iz Zakona o javnom okupljanju, zauzet je stav da korteo sam po sebi ne pripada u javna okupljanja s obavezom prijavljivanja nadležnom tijelu, a da je prilikom podnošenja optužnog prijedloga ovlašteni tužitelj dužan zauzeti stav i precizirati o kakvoj se točno određenoj vrsti javnog okupljanja radi (mirno okupljanje i javni prosvjed, javne priredbe ili drugi oblici okupljanja) a nije dozvoljeno koristiti općeniti (skupni) termin – javno okupljanje.

Ključne riječi: korteo, navijači, javno okupljanje, odlazak na utakmicu.

Najkraće rečeno *korteo* je šetnja sportske publike do stadiona. *Korteo* nastaje prije utakmice, traje tijekom šetnje do mjesta odigravanja utakmice i završava dolaskom na to mjesto. Navijači nastoje pokazati određeni spektakl tijekom šetnje navijačke skupine pjesmom, navijačkom himnom, vizualnošću navijačkih obilježja, brojnošću sudionika i slično. Možemo reći da je *korteo* dio navijačke kulture, fenomen vezan uz nogomet – stadionski ritual navijačke skupine koja se šetnjom simbolički poveže u specifičnom stilu odlaska na stadion, uz popratnu koreografiju (baklje, zastave, šalovi, pjesma), fokusirana više na navijanje nego na samu utakmicu.

Zakon o javnom okupljanju (Narodne novine br. 128/99., 90/05., 139/05. – Odluka USRH, 150/05., 82/11. – Odluka USRH i 78/12.) decidirano određuje sljedeće vrste javnih okupljanja: 1. *mirno okupljanje i javni prosvjed*; 2. *javne priredbe*; i 3. *drugi oblici okupljanja*. Za pojedine kategorije javnih okupljanja postoje obveze organizatora odnosno voditelja koje su propisane Zakonom o javnom okupljanju, kao što je primjerice obveza prijavljivanja javnog okupljanja nadležnom tijelu, a neizvršenjem obveze snosi prekršajnu odgovornost.

* Milan Gržin, Ured načelnika PU PG Rijeka, MUP RH, Rijeka, Hrvatska.

** Ante Marić, PU zagrebačka, MUP RH, Zagreb, Hrvatska.

Za određene oblike okupljanja ljudi na javnom mjestu ne postoji obveza prijavljivanja nadležnom tijelu.

U praksi prekršajnih sudova koji su postupali u povodu prijave protiv organizatora i/ili voditelja *korteo* zbog prekršaja iz Zakona o javnom okupljanju, zauzet je stav da *korteo* sam po sebi ne pripada u javna okupljanja s obvezom prijavljivanja nadležnom tijelu, a da je prilikom podnošenja optužnog prijedloga ovlašteni tužitelj dužan zauzeti stav i precizirati o kakvoj se točno određenoj vrsti javnog okupljanja radi (*mirno okupljanje i javni prosvjed, javne priredbe ili drugi oblici okupljanja*) a nije dozvoljeno koristiti općeniti (skupni) termin *javno okupljanje*.

„Zakon ne poznaje termin 'javno okupljanje', time ni obavezu prijavljivanja 'javnog okupljanja', zbog čega je sud utvrdio da radnja koja se okrivljeniku stavlja na teret po zakonu nije prekršaj.“¹

Prekršajni sud u Zagrebu: 52.PpJ-1147/14 od 21. studenoga 2014.

Kriterij za određivanje vrste javnog okupljanja jest **svrha** samog javnog okupljanja. Utvrđivanje svrhe omogućava određivanje o kojoj je vrsti javnog okupljanja riječ.

„... u pravu je prvostupanjski sud kad navodi da kritične zgođe okupljeni navijači nisu održali okupljanje radi javnog izražavanja i promicanja političkih, socijalnih i nacionalnih uvjerenja i ciljeva u smislu odredbe članka 4. Zakona o javnom okupljanju pa stoga ni okrivljenik koji se optužnim prijedlogom tereti da je organizirao javno okupljanje većeg broja građana koji su se kretali kolničkim trakom na relaciji Tomislavov trg – Mihanovićevo – Vodnikova, a da nije prijavio mirno okupljanje, nije počinio prekršaj koji mu se stavlja na teret. Naime, odredbom članka 7. Zakona o javnom okupljanju propisano je da je organizator mirnog okupljanja i javnog prosvjeda dužan prijaviti održavanje mirnog okupljanja i javnog prosvjeda, što u konkretnom slučaju je nedvojbeno da okrivljenik nije organizirao okupljanje većeg broja građana koji bi javno izražavali i promicali političke, socijalne i nacionalna uvjerenja i ciljeve.“²

Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, JŽ-807/15 od 5. svibnja 2017.

„Za postojanje bića djela prekršaja nedostaje cilj okupljanja a to je javno izražavanje i promicanje političkih, socijalnih i nacionalnih uvjerenja i ciljeva, što okupljeni navijači kritične zgođe nisu promicali niti javno izražavali.“³

Prekršajni sud u Zagrebu: 52.PpJ-1147/14 od 21. studenoga 2014.

„... u konkretnom slučaju nije se radilo o organiziranom okupljanju u cilju izražavanja opisanih uvjerenja i ciljeva, nego se radilo, kako je vidljivo iz pisane obrane pravne osobe, a zapravo se radi o notornoj činjenici, o organiziranom odlasku na nogometnu utakmicu što ni u kom slučaju ne potpada pod okupljanja opisana u odredbi čl. 4. Zakona o

¹ Isticanje dodano.

² Isticanje dodano.

³ Isticanje dodano.

javnom okupljanju, a u odnosu na koje se moraju provesti mjere propisane odredbom čl. 21. Zakona o javnom okupljanju, neprovođenje kojih ima za posljedicu prekršajnu odgovornost propisanu odredbom čl. 35. Zakona o javnom okupljanju. Štoviše, ovlašteni tužitelj u svom činjeničnom opisu koristi pojam javnog okupljanja, koji pojam je nepoznat odredbama Zakona o javnom okupljanju, te ne postoji nikakva kažnjiva odredba koja bi uopće koristila takav pojam.

(...)

... sud smatra da se **doista nije radilo o organiziranom okupljanju** u cilju izražavanja navedenih uvjerenja i ciljeva, već o organiziranom odlasku na nogometnu utakmicu, a uvidom u registar Udruga utvrđeno je da Klub navijača Dinama Bad Blue Boysa čiji predsjednik kluba je okrivljeni I.K. kao registriranu djelatnost kojim se udruga bavi navodi: osmišljavanje, poticanje i vođenje organiziranog navijanja na utakmicama nogometnog kluba Dinamo Zagreb...⁴

(...)

... Okupljanje je bilo isključivo u svrhu organiziranog odlaska na utakmicu sa što manje problema i narušavanja reda i mira, a okupljeni su pjevali navijačke pjesme podrške Dinamu. Međutim, odredba čl. 4. Zakona o javnom okupljanju propisuje kako se mirnim okupljanjem i javnim prosvjedom podrazumijeva svako organizirano okupljanje više od 20 ljudi radi javnog izražavanja i promicanja političkih, socijalnih i nacionalnih uvjerenja i ciljeva. **U konkretnom slučaju nije se radilo o organiziranom okupljanju u cilju izražavanja opisanih uvjerenja i ciljeva, nego se radilo o organiziranom odlasku na nogometnu utakmicu što ni u kojem slučaju ne potpada pod okupljanja opisana u odredbi čl. 4. Zakona o javnom okupljanju, a u odnosu na koje se moraju provesti mjere propisane odredbom čl. 16. i 17. Zakona o javnom okupljanju, neprovođenje kojih ima za posljedicu prekršajnu odgovornost propisanu odredbom čl. 35. Zakona o javnom okupljanju.**⁵

Prekršajni sud u Zagrebu: 30. PpJ-419/16 od 8. travnja 2016.

U citiranim odlukama Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske i Prekršajni sud u Zagrebu ukazali su na obvezu tužitelja da precizno definiira vrstu javnog okupljanja – javna priredba, mirno okupljanje i javni prosvjed ili drugi oblici okupljanja te da je kod određivanja vrste javnog okupljanja potrebno utvrditi i dokazati cilj (svrhu) okupljanja, kao i činjenicu da se radi o organiziranom okupljanju.

Smatramo da u situacijama kada je utvrđeno da je *korteo* organiziran, on ipak može kao *drugi oblik javnog okupljanja*⁶ imati obvezu organizatora da podnese prijavu nadležnoj policijskoj upravi. Svrha prijave bila bi da se policiji na vrijeme omogući priprema i realizacija mjera sigurnosti na temelju pokazatelja iz takve prijave i same naravi događaja. To bi bili, primjerice, slučajevi kada se očekuje veći broj sudionika i kada se, primjerice, kretanje

⁴ Isticanje dodano.

⁵ Isticanja dodana.

⁶ Čl. 4. st. 3. Zakona o javnom okupljanju: „*Drugi oblici okupljanja podrazumijevaju okupljanja kojima je svrha ostvarivanje gospodarskih, vjerskih, kulturnih, humanitarnih, športskih, zabavnih i inih interesa.*“

korteo planira po javnim površinama uz prometnice, što od policije zahtijeva posebne mjere osiguranja i upravljanja prometom.⁷

U praksi je tužitelju u pravilu teško dokazati je li neko okupljanje građana organizirano ili spontano i tko je organizator, zbog čega je preporuka autora da se događaji i ponašanja kojima se povređuje javni poredak tijekom *korteo* podvode pod norme Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima (Narodne novine broj 117/03., 71/06., 43/09., 34/11. i 68/12.-OUSRH) a ne pod norme Zakona o javnom okupljanju. Naime, prekršaji propisani Zakonom o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima mogu biti počinjeni tijekom čitavog razdoblja od polaska, putovanja, trajanja natjecanja do povratka sa sportskog natjecanja.⁸

Engl.: *Fans Corteo* from the Aspect of Public Gathering

⁷ Čl. 33. Zakona o javnom okupljanju propisuje da se drugi oblici okupljanja ne prijavljuju, a iznimno se prijavljuju drugi oblici okupljanja koji, s obzirom na predmnijevani broj sudionika ili narav okupljanja, zahtijevaju poduzimanje posebnih sigurnosnih mjera izvan redovite djelatnosti mjesno ovlaštene policijske uprave. Prijava takvog okupljanja podnosi se najkasnije 48 sati prije održavanja.

⁸ Čl. 4. st. 2. Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima.